

PRITARTA

Širvintų rajono savivaldybės tarybos

2016 m. gegužės 26 d.

sprendimu Nr. 1-186

PATVIRTINTA

Širvintų rajono Zibalų pagrindinės mokyklos

Direktoriaus

2016 m. _____ d.

Įsakymų Nr.

**ŠIRVINTŲ RAJONO
ZIBALŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. INFORMACIJA APIE ĮSTAIGĄ

1.1. Širvintų rajono Zibalų pagrindinė mokykla įsteigta 1934-09-01. Mokykla pradėjo dirbti 1934-09-01.

1.2. Teisinė forma – savivaldybės biudžetinė įstaiga, finansuojama iš savivaldybės biudžeto.

1.3. Lietuvos Respublikos registre Širvintų rajono Zibalų pagrindinė mokykla įregistruota 1995-06-02. Registracijos Nr.018500. Kodas 190366393.

1.4. Įstaiga priklauso bendrojo lavinimo mokyklų grupei, tipas – pagrindinė, pradinė mokykla.

1.5. Adresas – Mokyklos g. 7, Zibalai., Širvintų rajonas.

1.6. Steigėjas yra Širvintų rajono savivaldybės taryba, adresas Vilniaus 61, Širvintos.

1.7. Mokymo forma – dieninė, mokymo kalba – lietuvių.

1.8. Pagrindinė veiklos sritis ir rūšys: Švietimas. Pagrindinis ugdymas, kodas 85.31.10. Kitos veiklos rūšys: pradinis ugdymas, kodas 85.20; ikimokyklinis ugdymas, kodas 85.10.10; priešmokyklinis ugdymas, kodas 85.10.20.

1.8. Zibalai – miestelis Širvintų rajone. Miestelyje veikia biblioteka, susikūrusi kaimo bendruomenė. Zibalai išaugo kaip Staškūniškio dvaro palivarkas. 1796 m. čia buvo pastatyta

bažnyčia. Zibalai – seniūnijos centras. Zibalų seniūnija yra Širvintų rajono šiaurės rytuose. Seniūnijos teritorija užima 8206 ha plotą. Seniūnijoje yra 58 kaimai. Seniūnijoje yra 3 bažnyčios: Kiauklių Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia, Šešuolėlių Švč. Mergelės Marijos, Visų malonių Tarpininkės, bažnyčia ir Zibalų Šv. Jurgio bažnyčia. Zibalų seniūnija turtinga dvarais. Jos teritorijoje yra 5 dvarai: Šešuolėlių I, Levaniškio, Gaidelių, Staškūniškio, Šešuolėlių II. Šešuolėlių I dvaras restauruotas, plačiai žinomas šalyje ir turistų mėgstamas. 2009 m. įkurtos 4 seniūnaitijos: Anciūnų, Kiauklių, Šešuolėlių, Zibalų.

2. VAIKAI IR JŲ POREIKIAI

Zibalų pagrindinė mokykla – Zibalų seniūnijoje vienintelė švietimo įstaiga. Iš viso mokykloje ugdomi priešmokyklinio ir ikimokyklinio amžiaus vaikai, pradinių klasių mokiniai, vyresnių klasių mokiniai. Kontingentą sudaro vaikai iš skirtingų socialinių sluoksnių.

Mūsų įstaigos perspektyvą lemia gyvenvietės gyventojų poreikiai.

Zibalų pagrindinės mokyklos mišrioje (ikimokyklinio – priešmokyklinio) ugdymo grupėje ugdoma ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai. Grupės kontingentą sudaro Zibalų miestelio, Anciūnų, Šešuolėlių, Staškūniškio kaimų vaikai.

Į Zibalų pagrindinę mokyklą mokiniai atvežami mokykliniu autobusu. Socialiai remtini mokiniai gauna nemokamą maitinimą.

3. MOKYTOJŲ PASIRENGIMAS

Su mišrios (ikimokyklinio–priešmokyklinio) ugdymo grupės vaikais dirba pedagogė, turinti ikimokyklinio ugdymo pedagogo aukštąjį koleginį išsilavinimą ir išklausiusi kursą priešmokyklinėje grupėje dirbantiems pedagogams, turintiems ikimokyklinio amžiaus vaikų auklėtojo kvalifikaciją.

Didelis dėmesys mokykloje yra skiriamas informacinių komunikacinių technologijų diegimui ugdymo procese. Mokykla gerai apsirūpinusi mokomosiomis kompiuterinėmis priemonėmis.

Tai kūrybiškas, bendradarbiaujantis kolektyvas. Pedagogė dalyvauja meno saviveikloje, Zibalų kaimo bendruomenės veikloje.

4. MOKYKLOS SAVITUMAS

Siūlomi būreliai: šokių, ansamblių. Aktyvi Skautų organizacija.

Šokių būrelį lankančios mergaitės ir ansamblius lankantys mokiniai dalyvavo Seniūnijų kultūros dienoje Anciūnuose.

Zibalų kaimo bendruomene, dalyvauja bendrai rengiamuose renginiuose.

Mokykloje rašomi įvairūs projektai, organizuojamos vasaros stovyklos socialiai remtiniams vaikams, prevencinės stovyklos. Leidžiamas mokyklos laikraštis „Spindulėlis“.

5. TĖVŲ (GLOBĖJŲ) POREIKIAI

Dauguma grupės vaikų tėvų tikisi ir pageidauja, kad ikimokyklinio amžiaus vaikams padėtų socializuotis, t.y. tapti visuomeniškais žmonėmis, tuo pačiu įgyti bendravimo, savitvarkos, savarankiškumo įgūdžių, lavinti fizines bei psichines galias, kūrybiškumą, diegti atsakomybės jausmą. Pagrindinis apibendrinantis pageidavimas – sėkmingai besiuogdantis ir subrandintas mokyklai vaikas.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PRINCIPAI

Visuminio integralaus ugdymo principas– siekiama įvairių (kūrybinių, pažintinių, fizinių, emocinių) vaiko galių plėtotės, tikslingai formuojant vaiko vertybines nuostatas, jausmus, mąstymą ir elgseną. Užtikrinama visų ugdymo sričių darna.

Individualizavimo principas– pripažįstama ir puoselėjama vaiko individualybė; Grupę lankantiems vaikams sudaromos galimybės ugdytis pagal savo gebėjimus, poreikius, amžių parenkant metodus, turinį, pritaikant aplinką.

Tęstinumo principas– programa orientuota į šeimoje pradėto pozityvaus vaiko ugdymo(si) tęsą bei dera su Priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa.

Tautiškumo principas– išlaikoma pusiausvyra tarp lietuvių liaudies tradicijų, papročių ir naujovių, suvokiant jų tarpusavio darną, skatinant kūrybinę tradicijos tęstinumą bei ugdam tautinį ir pilietinį sąmoningumą.

Sistemingumo ir nuoseklumo– ugdymas moksliai pagrįstas: einama nuo lengvo prie sunkaus, nuo žinomo prie nežinomo.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas:

Atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros (taip pat ir etninės), socialinius, pažintinius poreikius.

Uždaviniai:

- garantuoti vaikui saugius, turiningus, džiugius ir kūrybiškus ikimokyklinius metus;
- gerbti ir palaikyti vaiko žaidimą, sudaryti sąlygas jo plėtotei;
- skatinti veikti, bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais kartu plėtojant jo emocinę, socialinę ir kultūrinę patirtį;
- sergėti ir stiprinti vaiko psichinę ir fizinę sveikatą, garantuoti jo saugumą, padėti adaptuotis naujoje ugdymosi aplinkoje, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikį;
- plėsti vaiko supratimą apie aplinkinį pasaulį, sudarant galimybes patirti pažinimo džiaugsmą, plėtoti intelektinius gebėjimus, atrasti ir perimti įvairius pasaulio pažinimo būdus;
- ugdyti sakinę vaiko kalbą kaip saviraiškos, bendravimo, pažinimo priemonę, sudaryti prielaidas ugdytis rašytinę kalbą, žadinti ir puoselėti vaiko poreikį knygai;
- ugdyti vaiko kūrybiškumą, žadinti jautrumą aplinkos estetikai ir meno reiškiniams, pagarbą tradiciniam menui, skatinti save atskleisti meno priemonėmis ir kitais būdais.

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

- Vaiko žaidimui ir kitai veiklai palankios aplinkos sudarymas.
- Ugdomųjų priemonių keitimas.
- Pedagogo ir vaiko bendravimas, skatinantis aktyvų aplinkos tyrinėjimą.
- Vaiko individuali veikla.
- Netikėtų vaikui įdomių pažinimo, bendravimo, saviraiškos situacijų kūrimas.
- Vaiko patirties turtinimas.
- Informacijos paieška.

Atsakingas vaiko elgesio ir veiklos modeliavimas.

Vaikai įdomių, jį patirčių plečiančių temų, projektų, žaidimų ir veiklos būdų, žaislų, meno kūrinių, medžiagų pasiūlymas.

Vaikų sumanytų projektų įgyvendinimas.

Vaikų žaidimų ir kūrybinės raiškos dienų ar savaitės organizavimas.

Atradimų, išvykų planavimas ir organizavimas kartu su vaikais ir tėvais.

Kasdienybės ir švenčių ritmo kūrimas.

Ekskursijos.

Ikimokyklinio ugdymo siekiamybė – padėti vaikui įgyti kasdieniam gyvenimui ir sėkmingam ugdymui(si) mokykloje būtinų kompetencijų. Sąlyginai išskiriamos penkios kompetencijų grupės, kurių pagrindas – jau susidarytų vertybinių nuostatų, įgytų gebėjimų ir įgūdžių bei patirties visuma.

Socialinė kompetencija – gyventi ir būti greta, kartu.

Sveikatos saugojimo kompetencija – sveikai gyventi, saugiai judėti ir veikti.

Pažinimo kompetencija – tyrinėti ir atrasti pasaulį.

Komunikavimo kompetencija – klausytis, kalbėti, bandyti skaityti, rašyti išreiškiant save ir bendraujant su kitais.

Meninė kompetencija – įsivaizduoti, pajauti, kurti, grožėtis.

UGDymo(SI) TURINYS

Ikimokyklinio ugdymo programa parengta vadovaujantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“ pagal 18 vaiko ugdymosi pasiekimų sričių. Jos apima visus svarbiausius vaiko pasiekimus, kuriuos sudaro pamatą socialinės, sveikatos, pažinimo, komunikavimo, meninei kompetencijoms ugdyti. Sričių visuma laiduoja sėkmingą vaiko asmenybės ugdymąsi. Ugdomoji veikla pagrįsta žaidimu, nes žaidimas – pagrindinis ugdymo(-si) metodas. Ankstyvojo amžiaus ugdymo(-si) turinys sudarytas remiantis gyvenimo įgūdžiais. Ikimokyklinio amžiaus ugdymo(-si) programa sudaryta pagal vaikų amžių ir ugdytinas kompetencijas, o planuojant ugdymo(-si) turinį atsižvelgiama į mokyklos veiklos programą.

VAIKŲ UGDYMO SI KOMPETENCIJOS

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

Socialinė kompetencija – bendrauti ir bendradarbiauti, suvokiant save ir kitus, savo vietą bendruomenėje.

Uždaviniai:

- geriau pažinti save ir kitus žmones;
- suprasti socialinius bei kultūros reiškinius;
- tobulinti bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius;
- gebėti spręsti kasdienines problemas bei įveikti sunkumus.

Savivoka ir savigarba Ypatingas dėmesys skiriamas ikimokyklinuko savivokos ir savigarbos ugdymui(si) – tiksliai savo jausmų, interesų, vertybių ir teigiamų asmeninių ypatybių vertinimui. Tik teisingai save įsivertinant susiformuoja pasitikėjimo savimi jausmas.
Vaiko pasiekimai
4-5 metų
- Įvardija savo norus, jausmus, savybes, gebėjimus. - Save vertina teigiamai. - Atpažįsta kitų palankumo ir nepalankumo jam ženklus.
Vaiko veikiena
Ikimokyklinis amžius
- kartu su tėveliais kuria „Šeimos šūkį“, „Šeimos herbą“; - ruošia kartu su auklėtoja grupės talentų lentą „Ką gerai moka ir geba mūsų draugai“ (prie savo nuotraukos paveikslėliais pažymi, ką kiekvienas geba geriausiai); - įsivertina savo elgesį naudodamas „Gerų poelgių kraitelę“ (pagamintos simbolinės kortelės „Mandagus“, „Paslaugus“, „Geras žaidimų draugas“ ir pan.); - kuria plakatus: „Mano tėčio ir mamos darbai“, „Aš jau moku ir galiu...“ ir pan.; - kartu su auklėtoja leidžia grupės, darželio laikraštukus tėveliams; - klausosi liaudies pasakas, kuriose aiškiai skiriamas gėris ir blogis.
Emocijų suvokimas ir raiška Ikimokykliniame amžiuje būdingas užslėptas nepasitikėjimas, susikaustymas, kuris dažnai atsiranda dėl vaikų grupėje prisiimtų stereotipinių vaidmenų (pavyzdžiui, vienas vaikas visada –

lyderis, kitas – vykdytojas, vienas – viską mokantis, kitas – ne). Todėl vaiko emocijų ugdymasis pradedamas nuo laisvos būsenos atsiradimo – nuo buvimo pačiu savimi. Tik turint šios būsenos pagrindus, siekiama, kad ikimokyklinukai sąmoningai suvoktų emocijas, jas galėtų įvardinti, o prireikus tam tikroje veikloje (pvz. vaidyboje) galėtų emocijas sukelti, įsijausti ir išreikšti.
Vaiko pasiekimai
4-5 metų
<ul style="list-style-type: none"> - Apibūdina jausmus sukėlusias situacijas ir priežastis. - Išreiškia jausmus tinkamais būdais- neskaudindamas kitų.
Vaiko veikseną
Ikimokyklinis amžius
<ul style="list-style-type: none"> - kūno išraiška pavaizduoja jausmus (vaidyba); - žaidžia žaidimą „Papasakok be žodžių“; - dėlioja simbolines nuotaikų korteles; - klausosi vaikų balsų įrašų, iš kurių sprendžia, kokios jie nuotaikos: linksmi, liūdni, pikti, ramūs ir pan.; - sudeda siužetus (geri ir blogi poelgiai) iš 2 – 4 paveikslėlių; - prieš veidrodį žaidžia mimikos žaidimus – įvardina emocijas; - dalyvauja gerumo akcijose.
Savireguliacija ir savikontrolė
Savireguliacija ir savikontrolė suvokiama kaip ikimokyklinuko savitvarda – savo jausmų kontrolė valdant stresą; savo impulsų tvardymas, ištvermingumas susidūrus su sunkumais; tinkama emocijų raiška; asmeninių tikslų iškėlimas ir tikslingas jų siekimas.
Vaiko pasiekimai
4-5 metų
<ul style="list-style-type: none"> - Savarankiškai laikosi tvarkos ir žaidimų taisyklių. - Bando konfliktus spęsti taikiai. - Sutelkia dėmesį klausymui, stebėjimui, veiklai tiek, kiek sužadintas susidomėjimas. - Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio jį provokuojančiose situacijose.
Vaiko veikseną
Ikimokyklinis amžius
<ul style="list-style-type: none"> - dalyvauja probleminiuose pokalbiuose (pvz. „Ką daryti, kai supyksti?“, „Norai ir jų valdymas“ ir t.t.); - kartu su auklėtoja kuria grupės elgesio taisykles; - žaidžia „Taikos ratelį“;

- sprendžia probleminius klausimus: „Ar geras žodis sušildo?“, „Kaip suderinti savo ir draugo norus?“ ir pan.

Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais

Nuo pat pirmų gyvenimo metų vaikas bendrauja su žmonėmis: su suaugusiais ir vaikais. Suaugusieji ir vaikai jam padeda patenkinti biologines, psichines, emocines, visuomenines reikmes, jiems tarpininkaujant jis sužino apie pasaulį, iš jų perima reagavimo būdą, pažiūras, įgyja įgūdžių, įvairiausių patirties. Todėl ikimokykliniame amžiuje didelis vaidmuo tenka vaiko ir suaugusiųjų, bendraamžių tarpusavio santykiams, kurių metu vaikas mokosi gerbti ir vertinti kitus žmones. Šie susiformavę vaiko gebėjimai turi teigiamus pagrindus tolimesniame gyvenimo etape – užaugę lengviau pritampa prie kolektyvo, kuriame stengiasi įgyvendinti vaikystėje jiems įdiegtas socialinio elgesio taisykles.

Vaiko pasiekimai

4-5 metų

- Stengiasi laikytis susitarimų.
- Bando tinkamu būdu išsakyti priešišką nei suaugusiojo nuomonę.
- Rodo iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais.
- Turi draugą.

Vaiko veikseną

Ikimokyklinis amžius

- klausosi patarlių ir priežodžių, bando suprasti jų prasmę;
- kuria savo grupės taisykles;
- žaidžia kolektyvinius žaidimus;
- padeda auklėtojai grupės žaislų tvarkyme;
- kuria „Draugystė“ plakatą;
- piešia geriausio draugo portretą;
- žaidžia stalo žaidimus: „Šaškės“, „Kas pirmas pasieks finišą?“ ir pan.
- dalyvauja prevenciniame projekte „Be patyčių“.

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

Pažinimo kompetencija – pažinimo poreikio tenkinimas, intelekto, emocijų, valios ir kūrybinių galių lavinimas.

Uždaviniai:

- padėti vaikui pažinti pasaulį, jį stebint, tyrinėjant;
- palaikyti ir skatinti natūralų domėjimąsi savimi ir aplinkiniu pasauliu.

Aplinkos pažinimas
Išimokykliniame amžiuje aplinkos pažinimas - tai vaiko savęs pažinimas (savo kūno; jausmų ir svajonių pasaulis; savo gebėjimai; ryšiai su kitais žmonėmis), įgytas supratimas apie įvairias pasaulio sritis – artimiausią daiktinę, socialinę ir kultūrinę namų bei grupės aplinką (daiktus, žmones, jų gyvenimo būdą, kultūros reiškinius, techniką ir technologijas), gimtinę, Tėvynę; gamtą (gyvybę, gamtos objektus ir reiškinius, dangaus kūnus), žemę, jos paviršių, laiko tėkmę. Ypatingas dėmesys skiriamas, kad vaikas tobulintų jau turimus aplinkos pažinimo būdus ir išbandytų naujus.
Vaiko pasiekimai
4-5 metų
<ul style="list-style-type: none">- Žino svarbią asmeninę informaciją.- Domisi suaugusio žmogaus gyvenimu, jo darbais.- Žino tradicines šventes.- Žino savo šalies ir sostinės pavadinimą.- Atranda ir mokosi naudotis buities prietaisais, skaitmeninių technologijų galimybėmis.- Pastebi aiškiai matomus skirtumus ir panašumus tarp gyvūnų ir augalų.- Žino apie naminių gyvūnų naudą žmogui.- Mokosi rūšiuoti atliekas.
Vaiko veikseną
Išimokyklinis amžius
<ul style="list-style-type: none">- piešia save, šeimą, apibrėžia ant popieriaus lakšto gulintį vaiką, savo plaštakos kontūrus;- kartu su tėveliais sudaro „Šeimos medį“.- žaidžia žaidimus: „Žemė, oras, vanduo“, „Surask tokį patį“, „Anksčiau-dabar-vėliau“, „Už-ant-

<p>po“, „Atpažink rankų porą“ ir pan.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - stebi gamtos reiškinius, kuria „Gamtininko kalendorių“; - žaidžia kūrybinius-vaidmeninius žaidimus (aerouostas, autobusas, bankas, biblioteka, cirkas, degalinė, parduotuvė (drabužių, gėlių, žaislų, maisto), gaisrinė, gimtadienis ir pan.
<p style="text-align: center;">Skaičiavimas ir matavimas</p> <p>Kiekio supratimas ir skaičiavimas – tai komponentas, kuriame kalbama apie pirmąją vaiko pažintį su skaičiaus sąvoka. Čia svarbūs keli aspektai: skaičiaus panaudojimas kiekiui nusakyti (kiek?); skaičiaus panaudojimas numeravimui (kelintas?); simboliai, naudojami skaičiams pažymėti.</p>
<p style="text-align: center;">Vaiko pasiekimai</p>
<p style="text-align: center;">4-5 metų</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Sieja daiktų kiekį su skaičių žyminčiu simboliu. - Skaičiuoja iki 10-ties. - Palygina daiktų grupes pagal kiekį (daugiau/mažiau). - Supranta ir vartoja sąvokas: pusiau, į 2–3 dalis. - Pratęsia, sukuria skirtingų požymių sekas su 2–3 pasikartojančiais elementais.
<p style="text-align: center;">Vaiko veikseną</p>
<p style="text-align: center;">Ikimokyklinis amžius</p>
<ul style="list-style-type: none"> - skaičiuoja savo pirštelių, žaisliukus; - atlieka problemines užduotis: „Padalink vieną pyragą visiems vaikams“, „Išrikiuok ir pasakyk kelintas stovi kiškiukas“ ir pan.; - žaidžia žaidimus „Parduotuvė“, „Padėk mažiau arba daugiau“, „Gyvi skaičiai“ (susitaria dėl veiksmų, kuriuos reikia atlikti pamačius tam tikrą skaičių) ir pan.; - žaidimuose taiko skaičiuotes; - spalvina traukinuko vagoną „Atsižymėjimo juostoje“ ir įvardina kelintas atėjo į grupę.

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

Komunikavimo kompetencija – bendravimas su bendraamžiais ir suaugusiais.

Uždaviniai:

- siekti taisyklingo garsų tarimo, žodyno plėtros;
- ugdyti gebėjimą reikšti mintis, jausmus, nuotaikas;
- sudaryti sąlygas klausytis įvairių aplinkos garsų, grožinės literatūros kūrinų;
- ugdyti pomėgį knygai.

Sakytinė kalba

Sakytinė vaiko kalba – tai gebėjimas kalbėti, kalbos turinys, klausimasis, o gebėjimas išsakyti mintis – kalbos raiška. Vaiko sakytinė kalbinė raiška susiejama su grafine, plastine, muzikine, mimikos ir gestų išraiška. Ikimokykliniame amžiuje tarp sklandaus vaiko kalbėjimo ir smulkiosios motorikos judesių yra tiesioginis ryšys. Todėl ikimokykliniame amžiuje skiriamas didelis dėmesys smulkiosios motorikos žaidimams, kurie aktyvina vaikus, išlaisvina vaiko mintis, jausmus, kartu ir drausmina, skatina ir plėtoja mąstymo procesus, padeda bendrauti ir bendradarbiauti. Programoje pagrindinis kalbos ugdymo metodas - kasdieninis bendravimas įvairios veiklos metu.

Vaiko pasiekimai

4-5 metų

- Išskiria garsą žodžio pradžioje, viduryje ir gale.
- Suvokia pasakojimo, pokalbio eigą, supranta ir interpretuoja.
- Vartoja antonimus ir sinonimus.
- Kuria ir pasakoja įvairius tekstus (mįsles, humoristines istorijas ir pan.).

Vaiko veiksenai

Ikimokyklinis amžius

- pasakoja apie save ir savo šeimą: pasako savo vardą, pavardę, amžių, kur gyvena, artimųjų vardus, kur dirba tėveliai ir t.t.;
- atpažįsta ir bando įvardinti elementarius simbolius (raides);
- komentuoja, ką padaręs, ką nupiešęs, ką žaidęs;
- deklamuoja;
- seka pasakas be galo;

- žaidžia žaidimą „Kokį garsą išgirdai?“.
<p style="text-align: center;">Rašytinė kalba</p> <p>Rašytinė kalba – vaiko minčių dėstymas erdvėje (pvz. popieriuje). Pirmas tokios kalbos momentas atspindi vaiko „keverzonėse“, todėl į vaikų piešinius žiūrima kaip į savitą kalbą. Taip nuo daiktų piešimo pereinama prie žodžių piešimo – rašytinės kalbos ugdymosi. Programoje vaikų mokymasis rašyti natūraliai įeina į vaikų žaidimus, kurie prasideda nuo smulkiosios motorikos lavinimo. Tokiu būdu siekiama, kad raidė būtų tokiu pat vaiko gyvenimo elementu, kaip ir kalba. Rašytinė kalba – paties vaiko veikla. Ikimokykliniame amžiuje skatinamas vaiko domėjimasis knygomis, taip rašytinę kalbą siejant su skaitymu.</p>
Vaiko pasiekimai
4-5 metų
<ul style="list-style-type: none"> - Supranta rašymo tikslus. - Spausdintinomis raidėmis rašo savo vardą, kopijuoja aplinkoje esančius žodžius.
Vaiko veikseną
Ikimokyklinis amžius
<ul style="list-style-type: none"> - gamina knygeles; -ornamentuoja ritmiškai atkartodamas piešiamus elementus.

SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA

Sveikatos saugojimo kompetencija – judėjimas kaip prigimtinis poreikis ir natūrali saviraiška.

Uždaviniai:

- skatinti normalų vaiko augimą ir vystymąsi;
- ugdyti vikrumą, stiprumą, valią, ištvermę, drąsą;
- padėti perimti sveikatą stiprinančias nuostatas: laikytis higienos, sveikai maitintis, daug judėti ir žaisti lauke.

Fizinis aktyvumas
Fizinis aktyvumas – tai kryptinga vaiko veikla, gerinanti fizines galias, kurios būtinos norint pasiekti ir išlaikyti aukštą sveikatos ir fizinio išsivystymo lygį. Skatinamas vaikų fizinis aktyvumas užtikrina sveiką augimą ir vystymąsi, gerą savijautą, nervų sistemos veiklą, ko pasėkoje gerėja ugdymosi rezultatai. Gryname ore praleistas laikas ir fiziniai pratimai grūdina organizmą, teigiamai veikia kaulų, raumenų, nervų sistemas. Fizinis aktyvumas tai ne maratonai ar valandų valandas sportavimas sporto salėje, tai judrieji žaidimai, estafetės, pasivaikščiojimai, darbinė veikla, sportinės pramogos.
Vaiko pasiekimai
4-5 metų
- Eina ratu, poromis, atbulomis. - Šoka į toli, į aukštį. - Žaidžia žaidimus su kamuoliu. - Žaidžia komandomis, derindamas veiksmus. - Tiksliau valdo pieštuką ir žirkles.
Vaiko veikseną
Ikimokyklinis amžius
- bėgioja keičiant kryptį; tempą; - žaidžia gaudynes su draugais; - šokinėja abiem kojomis vietoje, lengvai judant pirmyn; - laipioja pasviromis kopėtėlėmis, gimnastikos siennele; - rungtyniauja estafetėse; - važinėjasi rogutėmis nuo kalniuko;

- dalyvauja mankštose;
- karpą paveikslėlius iš reklaminių žurnalų;
- žaidžia orientacinius žaidimus;
- piešia ir išsikerpa varžybų atributiką (taikinius, vėliavėles ir pan.);
- žaidžia judrius žaidimus: „Gandras ir varlės“, „Kas pagaus pelytę?“, „Daryk kaip aš“, „Aukščiau žemės“ ir pan.;
- dalyvauja sveikatos ugdymo akcijose, pramogose, projektuose.

Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai

Kasdienio gyvenimo įgūdžiai yra labai svarbūs kiekvienam žmogui. Vaikai jų neturėdami yra nuolat priklausomi nuo kitų žmonių. Pagrindinės sritys, rodančios vaiko kasdienio gyvenimo įgūdžius, yra gebėjimas: valgyti ir gerti, elgtis prie stalo; praustis; apsirengti ir nusirengti ir t.t. Tačiau programoje į vaikų kasdieninio gyvenimo įgūdžių ugdymąsi žiūrima plačiau - padedama vaikui perimti svarbus sveikos gyvensenos įgūdžius: savęs pažinimo, savitvarkos, tinkamo maitinimosi, saugaus elgesio, sveikatos saugojimo ir stiprinimo. Gyvenimo įgūdžiai – tai gebėjimai prisitaikyti kolektyve ir elgtis pozityviai.

Vaiko pasiekimai

4-5 metų

- Padedamas pasirenka drabužius ir avalynę pagal oro sąlygas.
- Dažniausiai savarankiškai tvarkosi žaislus ir veiklos vietą.
- Padedamas suaugusiojo serviruoja ir po valgio sutvarko stalą.
- Įvardija vieną kitą maisto produktą, kurį valgyti sveika.

Vaiko veikseną

Ikimokyklinis amžius

- rengia, šukuoja, prausia lėles;
- žaidžia didaktinėmis priemonėmis (segiojimas, rišimas, varstymas);
- dėlioja paveikslėlius „Kada kaip rengiamės?“;
- dalyvauja probleminiuose pokalbiuose (pvz. „Kodėl reikia plauti rankas?“, „Kaip elgtis gatvėje?“ ir t.t.);
- kuria plakatus „Sveikas maistas“, „Blogi įpročiai“, „Kur kreiptis pagalbos?“ ir pan.;
- sužino ne tik savo, bet ir gyvūnėlių tvarkymosi, gražinimosi paslaptis;
- su tėveliais kuria „Sveikuolių receptus“.

MENINĖ KOMPETENCIJA

Meninė kompetencija – galimybė meninės raiškos priemonėmis laisvai, savitai reikšti savo jausmus ir išgyvenimus.

Uždaviniai:

- skatinti, tyrinėti, eksperimentuoti įvairiomis medžiagomis, priemonėmis, technikomis;
- lavinti muzikinius gebėjimus;
- muziką išreikšti judesiais, mimika.

Dailė

Dailė yra ta vaikų gyvenimo sritis, kur kiekvienas gali atrasti tik jam vienam tuo metu itin svarbų savęs išreiškimo būdą be žodžių. Čia vaikas kuria dažniausiai tik jam vienam suprantamus ir labai svarbius dalykus. Vaikui savitu būdu – linijomis, spalvomis ar formomis, sudaromos galimybės ne tik išreikšti save, mažinti emocinę įtampą, bet ir derinti rankos, akies ir kitų kūno dalių judesius, lavinti vaizduotę, kūrybos gebėjimus. Tokiu būdu vaikas mokosi spręsti problemas, jautriai reaguoti į savo ir kitų darbus, mokosi bendrauti vaizdų kalba, įgyja pasitikėjimo savo jėgomis ir savarankiškumo.

Vaiko pasiekimai

4-5 metų

- Dailės darbus papildo grafiniais ženklais (raidėmis, žodžiais).
- Eksperimentuoja mišriomis dailės priemonėmis ir technikomis.

Vaiko veikiena

Ikimokyklinis amžius

- piešia įvairia technika: guašu, akvarele, anglimi, spalvotais pieštukais, vaškinėmis kreidelėmis;
- eksperimentuoja maišydamis spalvas ir atranda naujus atspalvius;
- tapo draugų, mamų portretus, gamtos vaizdus, įvairius veiksmo siužetus ir pan.;
- tapo ant netradicinių paviršių: senų batų, audinio, stiklo ir pan.;
- aplikuoja „mozaikos“ principu;
- derina kelias dailės raiškos technikas viename darbe;
- ornamentuoja, sistemingai kartodamas elementus;
- gamina šventines dekoracijas;
- organizuoja fotografijų parodėles;
- piešia-kuria paveikslus pasinaudodamas šviesos stalu;

- kuria meninius rėmelius savo darbams;
- tapo vitražus;
- piešia išbandydamas žvakės panaudojimo galimybes;
- piešia išbandydamas techniką „dvikova su profesionalu“.

Muzika ir šokis

Muzikinėje, šokio veikloje ugdomas jautrumas gamtos garsams, muzikos intonacijoms ir ritmams, muziką lydinčiam tekstui, tautosakai, žaidimų, ratelių ir šokių judesiams. Siekiant ryšio su etnine kultūra, ypatinga ugdomoji reikšmė teikiama muzikiniam folklorui. Folkloro vaidmuo – ne vien pažintinis, bet ir kūrybinis, estetiškas, etninis.

Vaiko pasiekimai

4-5 metų

- Dainuoja platesnio diapazono vienbalses daineles.
- Groja 2-3 garsų melodijas.
- Šoka ratelius pritaikydamas įvairius žingsnelius.
- Šoka išreišdamas erdvės (aukštai-žemai) ir laiko (greitai-lėtai) elementus.

Vaiko veikseną

Ikimokyklinis amžius

- klausosi muzikinių kūrinių ar fragmentų;
- išklausius muzikos, pasakoja vaizdinius arba įvardina instrumentus;
- domisi muzikinių kūrinių atlikėjų grupėmis;
- muziką išreiškia judesiu;
- dainuoja, šoka ratelius;
- mėgdžioja gamtos garsus;
- skanduoja skanduotes, mįsles, patarles;
- išbando įvairius garso išgavimo būdus, gaminasi barškučius (pvz. į dėžutę įberia kruopų, įdeda kaštoną ar pan.);
- šoka pavieniui, poroje, ratelyje;
- šoka panaudodamas pristatomąjį žingsnelį, apsisukimo elementus ir pan.;
- kuria „savo dainelę“, „savo šokį“;
- kuria ritmą atsitiktiniais daiktais, bei panaudodamas muzikinius instrumentus;
- „dainuoja savo vardą“;
- žaidžia improvizuotą koncertą grupėje;
- dalyvauja darželio koncertuose.

Vaidyba

Vaidyba - tai bendrųjų vaiko sugebėjimų, jo psichinių bei fizinių galių, ypač kalbos, jausmų, intelekto, vaizduotės bei valios ugdymo būdas. Vaikas turi galimybę įsijausti į personažo gyvenimą, džiaugsmą, liūdesį, tobulinti vaidybinius gebėjimus panaudojant įvairias teatrinės priemones.

Vaiko pasiekimai

4-5 metų

- Improvizuoja trumpas žodines veikėjų frazes.
- Tikslingai naudoja daiktus teatro reikmėms.

Vaiko veikseną

Ikimokyklinis amžius

- žaidžia –vaidina trumputes sceneles pagal literatūrinius, muzikinius, istorinius siužetus;
- vaizduoja „gėlę“: suglamžo skarelę, palengva atgniaužia delniukus, stebi kaip tarsi gėlės žiedas skleidžiasi skarelė, pauosto ir „gėlės kvapą“ perteikia emocijomis;
- žaidžia stalo teatrą;
- išbando save šešėlių teatre;
- kuria veiksmų siužetą iš „čia ir dabar“ pasigamtintų ar aplinkoje rastų daiktų;
- kuria spektakliukus draugams;
- vaidina panaudodamas pirštukines ir pirštines lėles;
- vaidindamas sukuria savo išgalvotą pasaką, istoriją;
- vaidina pasakėles be garso – emocijas perteikdamas kūno judesiais ir veido mimikų išraiška;
- lankosi Kauno lėlių teatro ir kt. socialinių partnerių spektakliuose.

Estetinis suvokimas

Estetinio suvokimo ugdymasis nekelia tikslo padaryti vaiką visų meno rūšių mylėtoju, nes mėgdamas ir suprasdamas kelias meno rūšis, vyresniame amžiuje vaikas sugebės pastebėti ir įvertinti įvairių kūrinių savitą grožį. Svarbi estetinio vaikų auklėjimo dalis yra skaitymo menas. Grožinė literatūra žadina vaiko savęs pažinimo ir vertinimo poreikį, parodo žmogiškųjų vertybių ir siekimų prasmę. Todėl vaikas skatinamas kalbėti ne tik taisyklingai bet ir raiškiai, kaip su atitinkama intonacija vaikui skaitant pasakas. Tokie veiksmai lavina vaiko klausą, jis geriau skiria garsus, o vaiko sugebėjimas mėgdžioti, jausti intonacijos įvairumą yra svarbus estetinio suvokimo tobulinimo veiksnys. Estetiniame suvokime svarbiausia ne įgyti žinių, o dvasiškai tobulėti, suprasti tas vertybes ir idealus kurias akcentuoja meno kūrėjas.

4-5 metų
<ul style="list-style-type: none"> - Papasakoja įspūdžius apie meninio kūrinio siužetą. - Grožisi ir palankiai vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, įvardija kodėl gražu. - Pastebi papuoštą aplinką.
Vaiko veikiena
Ikimokyklinis amžius
<ul style="list-style-type: none"> - dalyvauja įstaigoje organizuojamuose renginiuose (Kalėdos, Vaikų-tėvų-senelių vakaronėse, Užgavėnės ir kt.); - varto liaudies meno knygas, apžiūri tautodailės darbus.

Projektai

Mokslo ir žinių diena;
 Menų savaitės;
 Kalėdų karnavalas;
 Užgavėnių karnavalas;
 Tradiciniai lietuvių amatai;
 Mamos diena;
 Mokslo metų pabaigtuvės.
 Šventės, renginiai
 Rudenėlis jau ruduo...
 Advento vakaronė su tėvais „Pasaka prie žvakės“.
 Susitikimas su Kalėdų seneliu.
 Valstybės atkūrimo diena.
 „Žiema, žiema, bėk iš kiemo“ (Užgavėnių šventė).
 Gurgu gurgu į Kaziuko turgų.
 Velykų šventė
 Žemės diena.
 Motinos diena.
 Mokslo metų pabaigtuvės.

Ekskursijos

Į Širvintų PGT;
 Į renginius vaikams Širvintų kultūros centre;
 Į Zibalų bendruomenę;
 Į UAB „Askovita“
 Edukacines ir pramogines į Kernavę, Trakus, Vilnių.

UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Bendradarbiaudamas su tėvais, pedagogas spalio, sausio ir gegužės mėnesį vertina vaiko ugdymo(si) pasiekimus.

Pasiekimų vertinimo spalio mėnesį tikslas — atsižvelgiant į realius vaiko gebėjimus bei patirtį sudaryti ugdymo planą.

Pasiekimų vertinimo sausio mėnesį tikslas — atsižvelgiant į realius vaiko gebėjimus, ugdymo(si) pasiekimus koreguoti ugdymo procesą.

Pasiekimų vertinimo gegužės mėnesį tikslas – nustatyti individualią kiekvieno vaiko pažangą. Vaiko ugdymo(si) pasiekimai fiksuojami ir pateikiami lentelėje (1 priedas). Duomenys tam rinkami nuolat stebint vaikus, kaupiant jų darbelius, segant vaikų darbelių aplanką.

Akivaizdūs vaiko pasiekimai – ikimokyklinės ugdymo programos keltų tikslų ir uždavinių įgyvendinimas.

LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas, V 2007;

Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas, (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 balandžio 18 d. įsakymas Nr. ĮSAK- 627.Lietuvos Respublikos švietimo ministro 2011 birželio 7 d. įsakymas Nr. V-1009)

Ikimokyklinis, priešmokyklinis ugdymas Lietuvoje. Būklės ir galimybių studija. Vytauto Didžiojo universitetas, K., 2012

Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983 (Žin., 1995, Nr. 60-1501);

Lietuvos higienos norma HN 75:2010 Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010m. balandžio 22 d. įsak. Nr.V- 313

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin.,1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38- 1824);

Projekto „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra“ Viešinimo leidinys, V., 2011

Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. IX-1569 (Žin., 2003, Nr. 52-2316);

Internetiniai portalai. Prieigos: www.smm.lt/ugdymas/ikimokyklinis.htm;

<http://www.ikimokyklinis.lt/>; [http:// www.upc.smm.lt/](http://www.upc.smm.lt/);

SUDERINTA

Atsakinga už valstybinės kalbos priežiūrą

Eglė Mingėlienė

IKIMOKYKLINUKO

(vardas pavardė)

UGDYMO(SI) PASIEKIMŲ VERTINIMAS

(mokslo metai)

Socialinė kompetencija

	Ugdymo pasiekimai	Spalis		Sausis		Gegužė	
		Žino	Siekia	Žino	Siekia	Žino	Siekia
1	Pasako savo tėvų vardus ir pavardes, kaimo, šalies kurioje gyvena pavadinimą, sostinę.						
2	Moka pasakyti kelių profesijų pavadinimus ir papasakoti, ką veikia tų profesijų atstovai.						
3	Moka savarankiškai nusivilkti, apsivilkti.						
4	Žino svarbiausias kelių eismo taisykles, jų laikosi.						
5	Geba padėti jaunesniems už save ir globoja gyvūnus.						
6	Geba savarankiškai atlikti užduotis pagal pateiktą pavyzdį ir susikaupęs dirbti apie 10 minučių.						
7	Moka elgtis namuose, klasėje, viešose vietose, paiso bendrabūvio reikalavimų.						
8	Domisi ugdomąja aplinka, mokymo priemonėmis.						

Sveikatos saugojimo kompetencija

	Ugdymo pasiekimai	Spalis		Sausis		Gegužė	
		Žino	Siekia	Žino	Siekia	Žino	Siekia
1	Moka tiksliai pakartoti judesį ir vykdyti nurodymus.						
2	Suvokia judėjimo reikšmę sveikatai.						
3	Laikosi elementarių higienos taisyklių ir sveikos gyvensenos pagrindų.						
4	Žino sveikos mitybos reikšmę žmogaus sveikatai.						
5	Moka žaisti judriųjų žaidimų.						

Pažinimo kompetencija

	Ugdymo pasiekimai	Spalis		Sausis		Gegužė	
		Žino	Siekia	Žino	Siekia	Žino	Siekia
1	Skaičiuoja 5 ribose. Žino skaitmenys.						
2	Lygina gretimus skaičius, suvokia, kuris didesnis, mažesnis.						
3	Lygina ne mažiau kaip 5 skirtingo didžio daiktus ilgio, aukščio, pločio didėjimo tvarka, suvokia jų tarpusavio ryšį.						
4	Pažįsta geometrines figūras: skritulį, trikampį, keturkampį.						
5	Apibūdina daikto vietą erdvėje ir plokštumoje savo paties atžvilgiu.						
6	Orientuojasi popieriaus lape.						
7	Sieja daiktus pagal prasmę. Išskiria grupėje nederantį daiktą.						
9	Žino metų laikų, paros dalių pavadinimus.						
10	Geba pažinti kai kuriuos gimtinėje ir kitose šalyse gyvenančius gyvūnus, paukščius ir vabzdžius.						
11	Iš lapų ir vaisių geba pažinti medžius ir						

krūmus.

Komunikacinė kompetencija

	Ugdymo pasiekimai	Spalis		Sausis		Gegužė	
		Žino	Siekia	Žino	Siekia	Žino	Siekia
1	Geba taisyklingai ištarti visus garsus.						
2	Vartoja paprastus ir sudėtinius sakinius.						
3	Vartoja tiesioginę ir netiesioginę kalbą.						
4	Kuria trumpus pasakojimus pagal pateiktą paveikslėlį ar pasiūlytą temą.						
5	Geba palaikyti pokalbį.						
6	Atpasakoja girdėtus nedidelius grožinės literatūros kūrinius ir pasakas.						
7	Daiktų grupę įvardina apibendrinamąja sąvoka.						
8	Įsimena ne mažiau kaip 5- 8 pasakytus žodžius.						
9	Atmintinai išmoka eilėraščius, žaidimus, mįsles.						
10	Įsimena ir pakartoja 5- 8 žodžių sakinius.						
11	Iš atminties atpasakoja paveikslėlio turinį.						
12	Prisimena patirtus įvykius ir apie juos pasakoja.						
13	Suvokia įvykių eiliškumą ir kuria pasakojimą pagal paveikslėlius.						

Meninė kompetencija

	Ugdymo pasiekimai	Spalis		Sausis		Gegužė	
		Žino	Siekia	Žino	Siekia	Žino	Siekia
1	Piešia pieštuku, teptuku, flomasteriu.						
2	Pavaizduoja piešinyje keletą figūrų, kurias						

	sieja turinys.						
3	Kruopščiai nuspalvina figūras.						
4	Geba piešti paprastus piešinius, lankstyti, kirpti, plėšyti.						
5	Groja savo pasigamintais muzikos instrumentais.						
6	Moka padainuoti keletą dainelių, pažaisti muzikinių ratelių- žaidimų.						

Tėvų parašai			
--------------	--	--	--